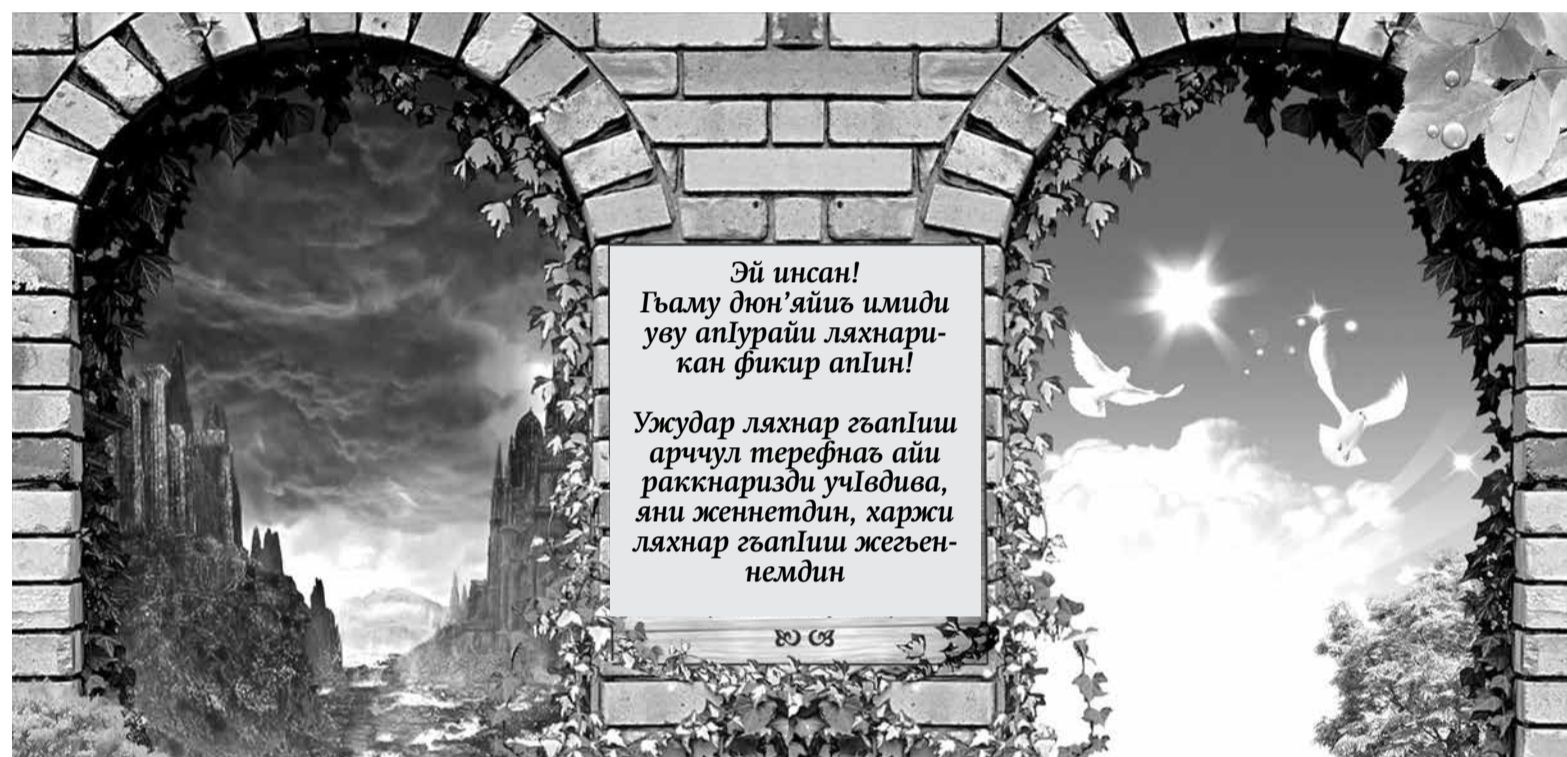

Ухъу фу дапІну женнетдиз гъаиди?

ГЪАЧАЙ ИХЪ ГЪЯБГЪЮРАЙИ УЪМРИЗ УЛАР АРЦЦНУ ЛИГУХЪА

Эй инсан!
Гъаму дюн'яийи имиди
узу апурайи ляхнари-
кан фикир апуин!

Ужудар ляхнар гъапІши
арччул терефнаъ айи
раккнаризди учІвдива,
яни женнетдин, харжи
ляхнар гъапІши жегъен-
немдин

Гъямд ибшир Аллагъдиз ﷻ, халкъ гъапІуриз вари аьлам, чан къудратнан аьхювализ. Салат ва салам ихъ Пайгъамбариз ﷺ, дугъан хизанариз ва аьсгъябариз.

Мугъяммад-Рамазан Ражабов
Дагъ. Огни шагърин имам

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир! Саспи вахтари ихъ Аллагъдин ﷻ аьзаб-накан, Аллагъди ﷻ ухъуз яшамииш хъуз тувнайи вахтнакан ва ухъу фу бадали халкъ дапІнаш кІваълан гъархру. Аллагъу Тааълайи Гъядисуль-къудсийи дупна: «Дугъриданна, узу халкъ гъапІунза узу ахиратдиз ва узуз узу аьмалра ахиратдиз дапІну ккундузуз. Гъач гъибт узу гъаму фана дюн'я, узу дидиз халкъ дапІнайир дарва, дугъриданна, думу дюн'я фана хъибди ва дидхъан хъчІхдарра фана хъиди. Му ихъ уьмур чан утканваларихъ-

ди, леззетарихъди кучІлин уьмур ву, ва увура дидихъди гъушиш, кучІликк ккахъ-дива. Эгер уву даахну аш, уву яв нивкІ'ан уягъ йихъ». Эгер ухъу гъаму гъядис-уль-къудсийикан фикир апуруш, ухъу гъаври духъну ккунду, ухъу фу бадали халкъ дапІнайидар вуш. Гъачай кІваин апухъа аллагъар вуча кІури лицури гъахъи ксар. Нашди дурар? Наана гъушну дурар ва фу апуз гъабхъну дурарихъан? Фикир апуру касдиз гъаму аьламатар чІааьн ву. Гъачай фикир апухъа наана ухъу гъягъюраш. Женнетдиз ухъу гъягъюраркІана, даршсана жегъеннемдиз? Гъачай фикир апухъа наанди гъягъюз ухъуз ккундуш. Жегъеннемдиз гъягъюз саризра ккундархъуз, хъа женнетдиз фу уж'вал дапІну ухъу гъаидихъа!? Ухъу апуру футнийр, гунгъар, лазим дару ляхнар, чиб-чпиз апуру лазим дару гафар - фу уж'вал дапІну ухъуз женнет хъибди? Хъа

амма ихъ яшайишдиз гъилигиган, ухъу яшамииш шулахъа ухъуз женнет гъязур дапІнайиганси. Му Аллагъдин ﷻ хал ву, вари Аллагъди ﷻ халкъ гъапІдар ву, ва Аллагъди ﷻ гъарсариз, фици яшамииш духъну ккундуш, улупна. Фуж гъягъюрш Аллагъдин ﷻ рякьюъди ва Дугъу дивнайи гъюкмарихъди, думу гъягъиди женнетдиз. Хъа ухъу гъягъюраринхъа Дугъан рякьюъди ва Дугъан гъюкмарихъди? Ваъ, гъягъюрдархъа! Хъанара фикир гъапІши, гъаври шулхъа гъаму гъядисдиан, Аллагъу Тааълайи ухъкан гъаму дюн'яийн утканвалар ва леззетар дирчуб ккун апурайибдин. Аллагъу Тааълайи дупна: «Узу учву му дюн'яийз кІури халкъ гъапІундарза». Хъа фу бадали Дугъу ухъу халкъ гъапІну? Дугъу ухъу ахиратдиз халкъ гъапІну. Хъа фу лазим ву душваз? Фуж къабул апуру душваз? Фу хъади ккунду душваз гъягъурихъ?

» 3

Нумрайиъ:

Аллагъдин ﷻ калам утканди урх

Вари аьламдиз нумуна кас

Мугъяммад пайгъамбар бабкан гъахъи ваз

Зюрдгъярин Гъяжисайд — аьлим ва шаир

ДАГЪУСТАН ВИЛАЯТДИН ВАРИ ТЕРЕФАРИЛАН ИЛТІКІУ КАС

Гъарсаб халкъди чпин аьлимариинди, шаирариинди ва культурайин жара гъуллугъчйириинди дамах апуру. Табасарандин адлу ва машгур аьлимарин ва шаирарин жергейиз дахил шула Зюрдгъярин Гъяжисаидра. Дугъан яратмиш апІбан бази терефарикан китабар дикрудари, шаирари ва тарихчйири гизаф терефарикан улхура. Айи мялуматариз асас духъну аьгью шулаки, Гъяжисайд 1794-пи йисан

Хив райондин Зюрдягъ гъулаъ аьлим Гъямзайин хизандиъ бабкан гъахъну. Жара мялуматарииинди, думу XIX-пи аьсрин 2-пи гъацІаъ бабкан гъахъну. Дици вуйивал Гъяжисаиддин яратмиш апІбахъди аьлакьалу вуди дидикІнайи материалари ва дурар XX-пи аьсриъ дидикІнайивали тасдикъ апура. Гъяжисаидди урхуб-бикуб ва илмин аьгьювалар сифте багъри гъулан медресейиъ чан аба шейх Саиддин ва адаш малла Гъямзайин хликк, хъасин

Кюре ва Къяйтагъ-Табасаран гъуларин аьлимарихъ гъадагъну. Натижайиъ думу чан вахтан ужуб урхуб-бикуб айи ва гъартерефнахъан заан аьгьювалар айи аьлим шулу. Уьмрин ва илмин тажруба давам апІбан бадали, думу, аьгьювалар заан дережайиз адагъури, Дагъустан вилайтдин вари терефарилан илтІкІури. Думу тажрубайи ва илмарихъ сикинсуз юкІв хъпаз лигну, дугъаз аьраб, тюрк, фарси, лезги, дарги ва жара чІалар эзбер шулу. Думу

дурарин эсерарихъди ва яратмишарихъди лап багахъди таниш шулу. Иллагъки дугъу Низами Гянджевийин, Фирдаусийин, Наваийин къасидар ва жара адлу шаирарин яратмишар-эсерар эзбер апуру. ДумутІанна гъайри, дугъаз халкъдин дуланажагъ-яшайишдин аьгвалат, халкъдин дерди, девлету ксари ва гъуллугъчйири-гъякимари гъабхурайи халкъдин арайиъ сиясат, дурарин аьдати халкъдихъди фициб аьлакьа аш мялум шулу.

» 5

Мягъячгъала шагъриъ аьлимарин совет кӀули гъубшну

Мягъячгъала шагъриъ аьлимарин совет кӀули гъубшну. Думу советдиз Дагъустандин вари районариан, шагъариан аьлимар уч духънайи.

Дагъустандин муфтий, шейх Аьгъмад-гъяжи Аьбдуллаевди уч духънайидариз, аьлимар уч хъувал лап уждар ляхнариккан ву, гъапну. «Ухъу гъамци уч хъувал, чиб-чпин, яни аьлимарин машназ лигувал ва аьхирин джоъ апӀувал - му лап уждар ляхнариккан ву. Хъа мидин фициб фазилатвал аш, учвузра лап ужуи аьгъячвуз. Ва мажлисдин аьхирин ухъу гъаму жара гъюкуматарин шулайи дъвирихъан, футнайихъан ухъу ярхла апӀуз ва гъадушваригъра вахтнинди ислягъвал хъуз гъарган джоъ апӀури ккунду», - гъапну шейх Аьгъмад афандийи. Муфтийи гъацира, гъаму вахтна ухъуз Ислам дин тарабгъуз сарира манигъвал апӀурадар, гъапну. «Ухъу гъамд дапӀну ккунду Аллагъу Тааълайиз Дугъу ухъуз

туву ниъматарихъан. Думукъан вахт гъубшундар ва варидарин кӀваинди ими, фици илим урхрудариз, диндикан улхрудариз манигъвал апӀури гъахънуш. Учу урхури гъахъи йишварин гъамусдин тялимариз урхай гъапиш, дурар дина урхуз гъягъидар. Хъа гъи лигайчва, ухъу 3-4 этаждин зданийрин дусну, Ислам диндикан улхураха. Му ляхни ухъу ихъ абийртӀан заанди ву, ясана ужуди ву кӀурадар. Диди улупураки, Аллагъу Тааълайи ихъ абийрихъан гъадму вахтнинди имтигъан гъадабгъну, хъа ухъхъан гъаму вахтнинди гъадабгъура», - гъапну Дагъустандин муфтийи. Му мажлисдин гъацира закатдин, гъудгнин ва диндин жара ляхнариккан месӀлийрикан гъапну. Мажлисдин аьхирин гъижрайинди вуйи гъаму цӀийи йис гъудгнин йис хъибди кӀури хабар тувну. Яни мистарин имамари гъудгникан, дидин шартӀарикан, фарзарикан вяъзийр апӀиди.

Къюд йигъандин арайиъ \$20 млн. уч гъапӀну

ОАЭ-йин агълийири къюд йигъандин арайиъ Сирияйин гъергну мичӀлишнаан читин гъялнаъ айидариз доллараринди 20 миллион артухъ уч гъапӀну. Душваъ аьхиримжи йигъари лап мичӀли гъава дубхъна, гъятта саспи йишварин йифра кмиди а. Му уч гъапӀу пул думу ксарихъна багарихъди рубкьиди. Инсанари туврайиб, уч апӀурайиб вари гъюкуматдин телеканалариан улупура. Саспидари пул телефондин смс-дихъди хътапӀнийи, хъа жюрбежор ахъу организацирихъан, компанирихъан къабул апӀбан бадали банкдин счӀт абццнийи. ООН-дин гъисабаринди, Сирияйин гъергнайидарин къадар 2,3 миллион кас ву. Дурарикан гизафдар Иорданияйиз, Турцияйиз ва Ливандиз душна.

Бельгияйиъ вандалари мистарик чӀуру шиклар каъра

Бельгияйин Генк шагъриъ шубуб мистан цаларик вандалари слин кӀулар каъну ва гъацира лазим дару гафар гъидикӀну. Думу ляхин гъапӀдарикан къюр кас гъидисну. Дурар фужар вуш, багахъ хъайи хуларик кайи камерийриан аьгъю апӀуз гъахъну. Бельгияйиъ айи мусурманрин исполнительный комитетди чпин терефнаан мусурманрикан сабур апӀуб ва дурари апӀурайи ляхнарикан тялукъ жаваб тутрувуб ккун гъапӀну.

ДупӀну ккундуки, Бельгияйиъ 330 мист а.

ОНЛАЙН

Аьзраил малаик

Суал: Эгер мусурманди, Аьзраил малаик даккнир вуйиз, гъапиш, думу къяфир шулин?

Жаваб: Ваъ, гъаз гъапиш инсанариз думу, чпин уьмур бисруган, даккнир шулу, малаик ву кӀури даккун шулдар.

Салам...

Суал: Узуз ляхниъ дишагълийири сарпирди салам тувуз ихтияр айин?

Жаваб: Ихтияр а, амма карагъат ву.

Зимз хурагнак

Суал: Эгер ипӀурайи хурагнак зимз кабхъиш, думу ипӀуз хай шулин?

Жаваб: ИпӀуз хай шулу, амма эгер дидкан увуз зарар шул кӀури, фикир вуш, ипӀуз хай шулдар.

Аьйша, Хадижа ва Фатима

Суал: Гъамрарикан фунурин фазилат зиина ву?

Жаваб: АьйшайинтӀан Хадижайин фазилат зиина ву, хъа Фатима вари имбудартӀан фазилатнан зиина ву, гъаз гъапиш думу Пайгъамбарин ̣ гъацӀ пай ву.

Диндиан удучӀувал

Суал: Эгер сар касди гъяж дапӀну, хъасин диндиан удучӀвнуш, ва хъанара Ислам къабул гъапӀнуш, дугъу гъяж цӀийикӀулӀан дапӀну ккундин?

Жаваб: Гъянафи мазгъабдинди дицир касдиз гъяж цӀийикӀулӀан апӀуб фарз ву, хъа Шафии мазгъабдинди дар.

СиратӀ гъяд

Суал: СиратӀ гъядлан Пайгъамбар ва къяфирар гъягъидин?

Жаваб: СиратӀ гъядлан вари инсанар гъягъиди, пайгъамбарра, къяфирарра.

Хил бисувал

Суал: Мусурман дару касдин хил бисуз хай шулин? Думу сунна вуйин?

Жаваб: Хай шулу, амма думу сунна дар. Сунна шулу мусурман жилари чиб-чпин хил бисруган, ясана дишагълийири чиб-чпин хил бисруган, ясана жилири чаз мягърам вуйи дишагълийин хил бисруган.

Яъжуж ва Маъжуж

Суал: Яъжуж ва Маъжуж Адам пайгъамбарин насликан вуйин?

Жаваб: Ухъуз хабар айиганси, дурар Адамдин ва Гъявайин насликан ву, фицики дурар Яфис ибн Нухайин веледарикан ву.

Учредитель

Благотворительный фонд «Путь». Газета печатается по согласованию и одобрению Духовного управления мусульман Дагестана

Редакционный совет

Председатель редакционного совета муфтий РД Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ

Заместитель муфтия РД

Махди-хаджи МУТАИЛОВ

Главный редактор

Заурбек (Абдулла) ЯИКБАЕВ

Редактор

Ансар РАМАЗАНОВ

Канонический редактор

Мухаммад-Рамазан РАДЖАБОВ

Корректор

Шарафудин ДАШДЕМИРОВ

Дизайн, вёрстка

Мухаммад МУСАЕВ
Иса ОМАРОВ
Менеджер
Абдулсабир АХМЕДОВ

При перепечатке ссылка обязательна. Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам». Газета зарегистрирована Федеральной

службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079

от 24 сентября 2010 г.

Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20. Заказ № _____

Тираж 2.000 экз.

Сдано в печать 29 декабря 2013 г. в 18:00

Индекс: 51325

Адрес редакции

367015, РД, г. Махачкала, ул. Аскерханова 13а.

Телефоны:

Редакция: (8722) 51-85-22. Подписка и доставка по г. Махачкале: 914-222. по Республике Дагестан: 8-988-699-28-24. E-mail: info@assalam.ru; www.assalam.ru

Ухъу фу дапӀну женнетдиз гъаиди?

1 « Душваз гъагъиди гизаф инсанар, ва варидариз душваз йишвра хьибди ва гъарсарихъ хьади ккунду чан ужудар аьмалар (ляхнар). Хъа фу дапӀну ккунду ужудар аьмалар хьпан бадали? Ужудар аьмалар хьпан бадали аьжюз инсанариз садакьа тувну ккунду, мусурман чвийр-чйириз гъюрмат дапӀну ккунду ва Аллагу Тааьлайи ухъуз дивнайи

хъа аьмалар кӀуруш, дурари чпиз Аллагъди ﷻ ва Пайгъамбари ﷺ гъапиганси аӀуру. Гъаддиз, гъюрматлу гъардшар ва чйир, дурарин хуларитъ берекетра шулу.

Диндикан аьгъарувал
Гъюрматлу мусурмар! Ухъуз ихъ арайитъ фициб жагъилвал (диндикан аьгъарувал) аш рябкъюрахъуз. Диндин дарсар

хир гъубхъган, ухъу гъадмукъан такабур шулхъаки, улупури, магъа, узуря жилир вуза кӀуруганси. Арагъ убхъбийнби жилир шлуб вуйинхъа? Эгер дурари ав кӀуруш, ухъуз рябкъюрахъузки гъамус фици саспи дишагълийира арагъ убхъуруш. Хъа дихъидинхъа ухъуз гъацир жилир, ахиратдигъра уву уьрхъюз шлур, ясана чав уьрхъюз шлур? Ваъ!

Ихъ уьмур чан утканваларихъди, леззетарихъди кучӀлин уьмур ву, ва увура дидихъди гъушиш, кучӀликк ккахъдива

гъюкмарилян улдучӀвну ккундар. Саб гафниинди, фици ухъуз ихъ Пайгъамбари ﷺ яшамиш хъуз улупнаш, ухъу гъади яшамиш духъну ккунду. Гъамус фици ухъу яшамиш духъну ккундуш ва фу бадали яшамиш духъну ккундуш фикир аӀухъа.

Дюн'яйи алдатмиш гъапӀдар

Ухъуз фукъан вушра дюн'яйихъди алдатмиш духънайи ксар рябкъюрахъуз. Дурариз чпин аба-баб, чвийр-чйир, гъуншйир фужар вушкъан аьгъдар. Хъа дурарикан бязидар кӀуруш, йисариинди къаби абйир-бабар, чпин хпар ва бицӀидар гъитайин хулаъ, гъазанмиш аӀурча кӀури урусиятариз гъагъюру. Мициб саягъниинди гъазанмиш гъапӀубдик, ухъуз рябкъюрганси, берекетра шулдар. Гъаци дарин? Фуну бали, ясана шуру мицир гагайиз чухсагъул гъапӀну? Ухъуз рябкъюрганси, саспи хпари ва бицӀидари тягънийирра кмиди керчру дурарик, фу уж'вал гъапӀунва учуз, явтӀан гъуншдин хулар аьжюдар ву, дугъан диван явубтӀан учвуб ву, хъа яв фу аяв кӀури. Эгер адашди гъадрари кӀуруб вари гъадабгъишра, вари гъапӀишра, дурариз думу гъубкӀурдар, ва дурарин уьмур гъаму саягъниинди гъабгъюру. Мидиз хулаъ берекет адрувал кӀуру. Мицир гагайин язухъ даринхъа? Я чаз Ислам диндикан аьгъдар, я хпириз аьгъдар, ясана веледариз хабар адар. Эгер ухъу улхуруш Аллагъдин ﷻ рябкъюъ аий агъларикан, дурарин дици дар? Гъаз гъапиш дурари фу ляхин аӀурушра Аллагъ ﷻ кӀваинди аӀуру. Дурарин хпари ва бицӀидари кӀуруш чпиз айибдиз ва тувубдиз шюкюр аӀуру,

гъадагъури, ясана гъудган аӀури шулу касдикан, ихъ адмийири аьхю макъалийр ктагъури шулу, ва думу касдихъан ярхла шулу. Эгер абйир-бабариз чпин веледер медрейириз гъаиш, дурарин багахълуйири дурариз кӀуру: «Дугъу учвуз фу тувди? Дугъан фициб кесп хьибди? Дугъу гъазанмиш фици аӀиди?». Ав! Эгер дугъхъан гъазанмиш аӀуз дархъишра, жамьяатдиз дугъкан имбудари-канси зарар хьибдар. Хъа дугъан абйир-бабариз гъаму дюн'яйигъра ва ахиратдигъра дугъкан мянфяаьт хьибди. Узуз заан образование аий, хъа амма сабкъана ляхин чпин образованиейихъди дарапӀдаи гизаф инсанар гъаркъюнзуз. Дурариз, магъа гъаму касра заан образование аий кас ву, хъа амма лихури адар кӀури гъапиган, дурар ккебехъуру. Хъа ихъ аьжюз фикрариинди, эгер диндин образование аш, думу касдиз дилихди гъузуз хай шулдар. Фици ва фгикан фикир аӀурайкӀана ухъу. Ухъу гъациб вахтнахъна дуфнахъа, инсанариз, фу ужуб вуш, хъа фу харжиб вуш фикир аӀуз ккундар. Вари инсанар чиб-чпихъинди лигура ва гъадрари аӀруб чпира аӀури, гъаму дюн'яйин кучӀликк ккахъна. Йигъар-йишвар гъагъюра, эгер ухъу вахтниинди нивкӀ'ан уягъ дархъиш, хъасин къан хьибди.

Ухъу жегъеннеддин аьзабнахъан шли уьрхиди?

Аллагу Тааьлайи Гъадисулькъудсийитъ дупна: «Эгер уву мици шадлуди гунгъар аӀуруш, уву йиз аьзабнахъан уьрхуру фуж хьиди?» Аллагъдин ﷻ гъаму гафарикан ухъу фикир дапӀну ккунду. Саспи вахтари арагъ-чя-

Душваз ухъустар гъарсари чпиз ккуниб аӀру адмийирихъан, жарариз дарди чан чазкъана кюмек аӀуз хьибдар. Аллагу Тааьлайи дупна: «Эй инсан! Эгер увуз Йиз рягъмат ккундуш, уву ужудар аьмалар (ляхнар) аӀин, Йиз гъюкмариинди яшамиш йихъ, хъа увуз Йиз аьзабнахъан гучӀуруш, уву Узуз аьссивал аӀувалихъан хъадак ва думуган увуз ахиратдигъ Йиз рягъмат бихъурвуз». Аллагъди ﷻ ухъуз фукъан вушра ниьматар тувна, хъа амма ухъу сабанра лайикъ вуйиганси Дугъаз шюкюр аӀурдархъа. Гъадисулькъудсийитъ дупна: «Эй инсан! Увуз адмийирихъан фици гучӀуруш, дурарихъан фици начди вувуз, аммаки ибадат дарапӀди ва Йиз жилин гунгъар аӀури, я Узхъан нач-гучӀ адарвуз, я Йиз малаикарихъан». Ухъуз гъаму дюн'я, фукъан читинвалар, гаш'валар душваз ашра гъадмукъан ижмиди ккун дубхънахъуз, хъа ухъу жвув мягърум аӀурахъа женнетдихъан, душваз аий шадвалар, разивалар гъитн ва душваз аий гъизилинна арсран хулар гъархну. Гъаз ухъу гъаму лахнарикан фикир аӀурадайкана? Ухъу ухъухъна Аьзраил малаик гъайиз, йикӀрувалихъна гъазур духъну ккунду, хъа думу гъафиган, сарун ухъхъан фукӀара аӀуз хьибдар. Гъюрматлу мусурман чвийр ва чйир! Ухъу Аллагу Тааьлайикан ккун аӀурахъа учвура, узуря гъаму ляхнарин дюзди гъаври тӀауб ва, эгер ухъу нивкӀуъ аш, думу ниакӀ'ан ухъу уягъ аӀуб. Ухъу гъапиганси, Аллагу Тааьлайи Гирами Къур'андитъ дупна (мяна): «Дугъриданна, женнетдигъ Аллагъдихъан ﷻ гучӀру ксар хьиди». Гъит Аллагъди ﷻ ухъуз тавфикъ туври ва ухъу Чан ккуни лукӀарикан аӀри! Амин.

Дюаь ибадатнан маъ ву

Ухъуз варидариз аьгъюганси, Аллагу Тааьлайи ухъу вари Чаз ибадат аӀуз кӀури халкъ дапӀна. Гирами Къур'андитъ Аллагу Тааьлайи дупна: «Узу жинарра, инсанарра халкъ гъапӀундарза анжагъ Узуз ибадат аӀуз кӀури». Ибадатдикан улхуруш, думура гъар-жюрейинуб шулу. Гъадму ибадатарикан саб Аллагу Тааьлайихъна вуйи дюаь ву. Яники, Аллагъдикан ﷻ ккун аӀивал ва Дугъахъинди дюаь аӀибинди илтӀикӀивал. Пайгъамбарин ﷺ гъадисдигъ дупна: «Дюаь ибадатдин маъ ву». Яни дюаь ибадат аӀибан асул ву. Гирами Къур'андитъ гъацира дюаьйикан ва дидин фазилатдикан жара аятарра а. Гъарсар касди, дугъриданна, Аллагу Тааьлайиз учв гъарган рябкъюрайибдикан ва ебхъурайибдикан фикир тувну ккунду ва думуган Аллагъди ﷻ дугъан дюьйириз жавабра тувру.

Юсуф Ражабов

Аллагу Тааьлайи гирами Къур'андитъ Пайгъамбариз ﷺ дупна: «Увхъан яв асгъябари Узкан гъерхган, уву йип: узу дурарихъна багахъ вуза». Яни Аллагу Тааьлайи Чан къудратниинди, аьгъювалиинди Чан лукӀарихъна багахъ ву.

Гъаму аятдиан, ухъу Аллагу Тааьлайикан ккун дапӀну ккуниб ва Дугъахъна илтӀикӀну ккуниб аьгъю шула, гъаз гъапиш Думу ухъуз багахъ ву ва жавабра тувру.

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир, магъа ухъуз Аллагу Тааьлайи ва Дугъан ккуни Пайгъамбариз ﷺ аятаритъ, гъадисаритъ ухъу фици ккун дапӀну ккундуш, улупна. Гъачай, ухъу ихъ Халикдикан жвуваз, жвуван абйир-бабариз, вари мусурмариз ужуб дюаь ккун аӀухъа. Хъа фу бадали, гъаз аӀуру дюаь, кӀуру суалар арайиз гъафиш, гъамциб жаваб тувдихъа. Пайгъамбарин ﷻ гъадисдигъ дупна: «Мусурман кас гъацир вуки, дугъу чаз ккун аӀруб тмунуризра ккун аӀуру». Хъа ухъу гъарсари жвуваз, жвуван веледариз, абйир-бабариз варитӀан ужуб ккун аӀурдаринхъа?! Ари гъаци вуйиган, гъачай имбу мусурмаризра анжагъки уж'вал ккун аӀухъа. Эгер узу йиз диндин гъардшиз чӀуруб ккун аӀуруш, узкан фицир мусурман шул? Йиз Ислам дин анжагъ мелзнийн шул. Гъаци даринхъа, аьзиз гъардшар? Гъаци ву, ва диди йиз имандин камилсузваликанра улупура. Ибрагъим пайигъамбар цӀигъ гъиттан, дугъахъна Жабраил малаик гъафнийи. Жабраил малаикди, чакан кюмек герек вунуз кӀури, гъерху. Ибрагъим пайигъамбариз «ваъ» кӀури, жаваб туву. Жабраил малаикди дугъаз, Аллагъдикан ﷻ ккун аӀин, кӀури, гъапи. Аллагу Тааьлайиз узу рябкъюра ва узуз фу герек вушра аьгъа, гъапи Ибрагъим пайигъамбариз. Му Аллагъдихъна ﷻ багагъ духънайи ксарин дережа ву, хъа ухъу, учура гъацдар ксарикан вуча, кӀури дусну ккундар. Ухъу вари дюшюшаритъ Аллагу Тааьлайихъан ккун аӀури духъну ккунду. Саспи ксари магъа учу фукъан вушра Аллагу Тааьлайикан ккун аӀури шулча, амма Дугъу ич дюьйириз жаваб туврадар, кӀури, аьзйир аӀури шулу. Мицдар фикрар аӀру ксари гизаф аьхю гъалатӀ аӀура. Ухъуз аьгъюганси, Аллагу Тааьлайи ихъ дюаь къабул аӀибан бадали улупнайи шартӀар, эдебер а. Хъа ухъкан гизафдариз думу шартӀарикан хабаркъан адар, ари гъацдар ксари дюаь къабул аӀурдарич, кӀури, аьзйирира аӀури шулу. Пайигъамбариз ﷻ чан гъадисдигъ дупнайиганси, сар шликӀа дюаь аӀуруган, дугъан дюаь зяяди гъубзурдар. Гъадму дюаьйин гъюрматнаан инсандин гунгъарин аьфв аӀуру, ясана дугъаз Аллагъди ﷻ чав ккун аӀурайиб гъаму дюн'яйитъ тувру, ясана Ахиратдиз гъибтру. Гъаци вуйиган, ухъу, вари мусурмариз, чиб-чпиз дюаь аӀури, кюмек аӀури, саб хулаъ аий гъардшарси духъну ккунду. Гъит Аллагу Тааьлайи ухъуз ужудар ляхнар аӀуз, харжидихъан ярхла хъуз кюмек туври ва гъит гъарсар касдин иман зияда ибшри.

Аллагъдин سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ калам утканди урх

эвел 9-10-ни нумрариъ

Къур'ан урхурайриз чан урхбан сес ебхурдарш, дидиз Къур'ан тамамди урхувал пуз шулдар. Хъа учв Къур'ан дици урхуз хай шулу, му урхурайрин ниятналан асиллу ву. Эгер рияъ хъибди кѳури гуч'вал аш, ясана ягъал сесниинди урхури имбудариз маниг'вал апѳуруш, Къур'ан яваш сесниинди урхуб гек ву. Хъа риягъвалихъан гуч'вал адарди, урхурайи касдин гъвалахъ хъайидарин кѳваъ Аллагъдин ﷻ каламдихъна гъевес ипубтѳан гъайри, жара саб ниятра адарш дицир касдиз Къур'ан ягъал сесниинди урхуб лазим ву.

Амир Мевлютов

Дагъ. Огни шагърин медресейин мялим

Фукъан кѳурушра, Къур'андиъ лап гизаф дережйир а, ва гъаму дережйирин лап аъюдарижан гъисаб шулу урху касди гъарсаб гафнан дикъат мяна гъадабгъуз чалишмиш шулуш ва гъадму убхурайибдин мянайиз лайикъ вуйиганси чан кѳван гъяларра гъадму къайдайиз хуруш. Мисал вуди, фуну аятдиъ Аллагъ ﷻ вари нукъсанваларихъан марцци вуйивалижан хабар тувраш, гъадушвахъ «Субгъяналлагъ» дупну ккунду. Фуну йишвахъ Аллагъдиз ﷻ гъямд хураш, «Альгъямдулиллагъ» дупну ккунду. Фуну аятдиъ Аллагъдин ﷻ рягъматдикан улхураш, рягъмат ккун апѳуб, хъа аъзабнакан улхураш, дидхъан уърхюб ккун апѳуб ужу ву. Ихъ ккуну Расулюллагъди ﷺ Аллагъдин ﷻ калам гъаму саягъниинди урхури гъахъну.

Каламдихъна вуйи гъакъар

Къур'андиз варитѳан эдебсуз ляхнарикан гъисаб шулу, фуну касди дидин урхбан гъакъар тамам дарапѳиди думу урхуз чалишмиш шулуш, ваяки дидин мянайин гъаври адарди аятариз мяна тувруш. Гъамци мяна тувивалиан, урус ваяки жара чѳалариз Къур'ан таржума апѳувалиан гъийин йигъан гизаф жигъиларин диндин дюз дарди гъаври ахъувал арайиз гъюра. Дюз дарди мяна тувивали фицир вушра инсан улдугуз гъитуз мумкин ву. Дицдар ксари, диндихъна теклиф апѳурача кѳури, инсанар алдатмиш апѳура, хъа чпи диндиз гъаршу удучѳнайидар ву. Къур'ан жара чѳалариз илтѳикрудари ва жорбежор диндилан улдугнайи инсанари гъамци апѳуру. Пайгъамбари ﷺ гъапну: «Фуну касди Къур'ан чаз ккуниганси тафсир гъапѳиш, яники мяна туввиш, гъит думу касди чаз жегъеннемидиъ йишв ккабалгри» (Тирмизи, Абу Давуд ва Насаи).

Къур'ан нивкѳ алабхъурайи вахтари урхуз хай шулдар, гъаз гъапиш урхури чазра аьгъдарди душвахъ гъалатѳ апѳуз мумкин ву. Эдеблу ляхнарикан гъисаб шулу Къур'ан урхруган дикъатвалиинди хъпехъуб. Къур'андин аят къюбпшубубпи ражари ебхъурашра, гъадму аятдихъ сабпи ражари ебхъурайибси хъбехъуб эдебнан ляхнарикан, суннатарижан ву. Къур'ан урхурайи касдиз экбер апѳури гъебхъиш, ясана сар шликѳа дугъаз салам туввиш, дугъу урхивал аят ккудубкѳру йишвахъ дебкѳру ва экбрис, ясана салам тувуриз жаваб тувру. Хъасин чан убхурайи йишвахъанмина, уху улихъ дупнайиганси, «ауъзу» ва «бисми» дупну, давам апѳуру.

Фуну касди Къур'ан чаз ккуниганси тафсир гъапѳиш, яники мяна туввиш, гъит думу касди чаз жегъеннемидиъ йишв ккабалгри

Къур'андихъна гъюрмат уьхюб

Къур'андихъна гъюрмат уьхювалижан улхуруш, гъи ихъ гизафдарин хулар накъвариз ухшар духъна, гъаз гъапиш душвахъ Къур'ан урхивал адар. Гъамдиз далил вуди ихъ Пайгъамбарин ﷺ саб гъядисиди дупна: «Учву ичв хулар накъвариз миилтликанай!». Къур'ан убхивалси гъисаб шулу, эгер душвахъ Къур'ан кайи диск хъипнаш. Къур'ан гъалатѳар кади убхувалтѳан, гъамци Къур'ан урхурайи дискнахъ хъпехъуб ужу ву. Фукъан инсанариина чпи гъурху аятари ният хура! Гъаз гъапиш дураи лап мяна дигиш шлу гъалатѳар апѳуру. Аллагъу Тааълайизра дици дурхну ккундар, гъаз гъапиш Дугъан Чан каламдихъна вуйи гъайгъушин аьхюб ву. Гъясан Пѳилмийи (къ.с.) чан «Талхисул маъриф» кѳуру китабди дупна: «Гъалатѳар кади Къур'ан урхбаътѳан, Пайгъамбриина ﷺ салават хувалий аьхю дережа а». Гъаз гъапиш фуну касди чан урхувалиинди Къур'андин мяна дигиш апѳуруш, дугъу Аллагъдин ﷻ каламдихъна эдебсузвал ва чан гъайгъушин адрувал улупура. Хъа фуну касди Мугъяммад пайгъамбариина салават хуруш, дугъу Аллагъди ﷻ Гъаънайи Расулихъна ﷺ ккунивал улупура. Ари лигайчва му къюби инсанарин арайиъ айи фаркъвализ. Аьрабарин харжи нюкъянси гъисаб шулу, сар касди тмунуриз «узу увкан аьжамди Къур'андикан фу апѳуруш, гъаци апѳидиза» кѳурутан, яни аьраб дару касди фици Къур'андин гъарфар дигиш апѳуруш, гъаци узурату ву дигиш апѳидиза. Гъаци вуйиган, фуну касди гъийин йигъаз гъаму жорейиинди урхураш, дугъу думу

ляхин гъибтну, чаз мялим дагну, мялимдин мелзналан дубгъну ккунду.

Къур'ан урхруган карагъат ва эдебсуз вуйи ляхнар

Къур'ан базарариин, гъалди сесер, гафар, гъарйир ва убхъивал айи, гунгъар апѳуру йишварийъ ягъал сесниинди урхуб карагъат ляхин ву. Къур'ан урхруган хиларихъди, тѳубарихъди тамшир апѳуб ва аьлхъюбра эдебсуз ляхнарикан ву. Думу вахтна сикинди, гъюрматвал улупури дусну ккунду. Мисалназ, ухъу Къур'ан урхурайи вахтна сари ихъ багахъ инчи дапѳну «альгъямдулиллагъ» гъапиш, думу касди «яргъямукаллагъ» пуз хай шулу. Къур'ан урхурайи вахтна аьхюру учѳган, ужуб тѳабиаътдин, гъюрматлу кас учѳган аьлимари гъудужвуз ихтияр тувна. Гъярам ляхнарикан гъисаб дапѳна Аллагъдин ﷻ калам аьраб дару жара гъарфариинди бикѳуб. Магъа гъаму гъярамнан ляхин гъийин йигъан ихъ арайиъ лап артухъ дубхъна. Къур'ан урхруган думу уткан сесниинди урхуз чалишмиш духъну ккунду. Саб мажлисиди гизаф ксари деъну урхураш, сабан сари убхуб, хъасин тмунури ва гъамци нубатнахъди урхуб суннат ву. Аммаки гизаф алахъуру гъацдар йишвар, эгер сари гъалатѳ гъапѳган, думу дюз алауруш, гиран апѳуру. Дицдар ляхнар ахиратдин гъайгъу кайи мусурман касди апѳурдар дар. Гъаз гъапиш дюз алаъбиинди дугъу увуз мянфяаьт хура, хъа фуж вухъа, чаз файда хруган, дицирикан гиран апѳур? Эгер саб мажлисиди Къур'ан ужуди аьгъюр гъахъиш, дугъаз думу саб къадар урхуз гъитуб ва гъаддихъ хъпехъуб Аллагъдин ﷻ каламдин

дережа за апѳабан гъисаб шулу. Гъамци апѳури гъахъну ихъ Мугъяммад пайгъамбарира.

Къур'ан убхбалан къяляхъ дюаъ апѳуб

Къур'ан урхуз хъюгъну имбуриз, гъалатѳар хъидиз кѳури, гучѳуруш, дугъу убхуб дупну ккундар, хъа фукъан читинди вушра, гъалатѳар ктарди, дикъатди убхуз чалишмиш духъну ккунду. Гъядисиди дупна: «Фуну касди, читинди вушра, Къур'ан убхуруш, дугъаз къюбди саваб а». Ва Къур'ан убхбалан къяляхъ дюаъ апѳуб лап аьхю суннатарижан гъисаб шулу, гъаз гъапиш Аллагъди ﷻ думу дюаъ къабул апѳуру ва дидиз жавабра тувру. Къур'ан урхуб ккудубкѳбалан къяляхъ, вари дусну, мусурмарииз ва гъацира Исламдин за хъуз кѳури дюаъ апѳуб ужу ву. Эгер, Къур'ан урхруган, саб гъарфкъана аьлава гъапѳиш, ясана Къур'андиан дар кѳури гъидипиш, думу кас диндиан удучѳвуру. Къур'ан кафирихъна, ясана гъудгнин джикѳну адру мусурман касдин хилиз тувуб гъадагъа дапѳна. Думу урхруган «Аззугъя» сурайихънакъаз «садакъаллагъул аьзим» пуб суннат ву, хъа мидин къяляхъ - «Ла илагъа иллаЛагъу ваЛлагъу акбар». Къур'ан урхурайи марцци палат алабхъуб, кѳул'ин улубкѳуб суннат ву. Къур'андин китаб масу тувуз ва гъадабгъуз ихтияр а, аммаки къафирииз масу тувуз гъярам ву. Къур'ан хли бисруганра ва дивруганра дидиз мак апѳуб суннатарижан ву. Аллагъдин ﷻ калам мягълиси урхуз, ясана Къур'андин аятар телефондин звонокдин дебккуз хай шулдар. Гъит Аллагъу Тааълайи ухъуз, гъаму эдебарин ва суннатарин гъаври духъну, дурап тамам апѳуз кюмет туври.

Зюрдгъярин Гъажисайд - аьлим ва шаир

1 « Аллагу Тааьлайи дугъаз гаф-ч'алнан, ширин мелзнин ва шийрар-назмар дюзмиш апбан гъаькнаан къаригъят (талант) тувнайи. Думутанна гъайри думу Шариабтдин терефнаан шийрарин аьгвалатдихъди таниш вуди гъаьхну. «Шийрикан гыкматвал арайиз гьюру», - гъапну Пайгъамбари ﷺ. «Аьшшаттан аргухъди шиир, т'абиввал, ч'ал ва шариаьт аьгъюр, дишагълийрикан саркъана гъаркъюндарзуз», - дупна Гъишамдигъан вуйи риваятдиъ. Асгъабари шиир ктабгъруган, Пайгъамбари ﷺ дурарин багагъ машнакк инч'и ккади дусри гъаьхну. Къур'андин аятдиз лигну Аллагу Тааьлайи Пайгъамбариз ﷺ шиир улупундар. Пайгъамбарин ﷺ гафар шийригъ ухшар вуйи. Думу улхруган, албагнайи шиир урхруганси, гафар успагъиди удуч'ури гъаьхну («Бустанул аьрафин»,- Шейх Наср Абулейсу-Самаркъанди).

Шаирвалин сифте рякъ

Сифте шаирвалин рякъ Гъажисайд аз-Зюрдгъягъийи диндин, къисйирин, гъадисарин, махъварин мялум вуйи сюжетар ктитбиинди ккебгъну. Гъажисайддин къисадар гизаф маракълу ву, сифтена-сифте гюрчегди албагвалиинди, душваъ гизаф жара мянайиъ ишлетмиш апру гафар ади хъпаз лигну, аргухъди аьхюди улупбарихъди, жанлуси инсандин хасиятар улупбақди. Дурар чиб-чпихъди тевру аьгвалатар улупбақди дюзмиш дапнаидар ву. Гъажисайдди дин инсанарин аьгъ аплувал, дурарин арайиъ гъюрмат тербия аплуз вуйи дакъатси гъисаб аплури гъаьхну. Гъаддихъди сабси дугъу нежбразиз куч'лар аплураш гъакимариз-девлетлудариз, дицдар куч'лар чпин девлет аргухъ аплуз ишлетмиш апру ксариз тюгъмет йивури гъаьхну. Дугъу къискъис инсанар аьйибнакк ккаъри, закатдин фарз алдру ксарихъан думу гъадабгърудариз къаршувал улупури гъаьхну. Дицисдар агъларикан дугъу чан шийрариъ биклури гъаьхну, ва чан шийрариинди дугъу халкъдин к'иваъ айи фикир, метлеб ва т'алаб улупури гъаьхну. Гъацдарикан вуди гъисаб шула дугъан "Наан а садакъа?", "Лиг саб завуз" к'уру шийрар ва гъацди жарадар.

Чуру ляхниз гъаршу удуч'уб

Хабар тувра Абу Саид аль-Худрийи: «Узуз гъеебхънзуз, фици Пайгъамбари ﷺ гъапнуш: «Гъит учванк шлиз гъаькыш Шариабтдиз гъаршуди аплурайи ляхин, гъадму ляхин, чаан удукъуруш, чан хлихъди дебккри, эгер дугъан хлихъди удукъурдаш, чан мелзнинди дебккри, эгер дицира удукъурадаш, чан к'ван хиялниинди-къан думу ляхниз къаршувал улупри» (Имам ан-Навави). Гъаму гъадисдиъ дупнайиганси, Гъажисайдди чаз рябкъюрайи Шариабтдиз гъаршу ляхнариз, нукъсанвалариз, камивалариз асас фикир туври гъаьхну, иллагъки шийрариинди ва назмариинди. Дугъу чан гизаф шийрариъ Аллагу Тааьлайин тярифар аплура. Мусурмнарин диндиъ къимат тувну ккудубк'уз даршулу асулар а, дурар адарди рюгънан артмиш'вал улихъ гъаьгъюб мумкин дар. Дугъу тямгъарвал,

гъанихвал, бахилвал, ва гъ. ж. ярхла аплура. Дицдар лишнар мусурман касдиз духъну даккниваликан биклура. Табасаран культурайиъ Гъажисайддин яратмиш апбан къиматлувал гъаддиъ аки, дугъу аьраб алфавит табасаран фонетикайихъна багахъ апбаъ ужударстар аьдатар давам ва артмиш гъапну. Амма къайд дапну ккундуки, Гъажисайддин думу жигъатнаан вари чалишмиш'валар ягъурлудар гъаьхундар. Гъаз гъапиш аьраб алфавитдиъ айидар 28 гъарф ву, дурари табасаран ч'алнаъ айи гизаф къадар фонемийер вари атлагурадар.

Пайгъамбарин тарихдикан шийрар

Дугъу чан жара шийриъ Мугъаммад пайгъамбарин, дугъан насларин, архийрин уьмрин тарихдикан дупна. Имбу шийрар Аллагъдиз ﷻ бахш дапнаидар, Аллагъдиз ﷻ гъуллугъ аплуз инсанариз дих аплурайидар ва гъациб мянайин жара бендер ву. Диндин тереф уьбхрудар ву пуз шулу гъаму назмар ва ихтилатар: «Аба фуж ву-Адам аба», «Сад йигъан гъаким Сулеймандин тахтиин», «Нюгъ аьлайгъи ссаламдин гъавум гъаьхун гъялак», «Мак'анки жигъил вуза» ва гъ.ж.

Гъарсаб шийрин къаляхъ аьраб ч'алниинди дибикинайи хусуси рефрен хъа. Дурариъ гъарсабдиъ авторин ччур к'ваин аплура. Бъзи шийрарин къаляъра текрар апбан саягъниинди дидикинайи аьраб ч'алниинди вуйи ц'ларар алахъура. Думутанна гъайри, текстнаъ гизаф къадар аьраб шийрар алахъура. Вари шийрарикан т'иппакан вуйи нагъил халкъдинубдиз варитан багахъ ч'алниинди дибикина. Гъаму назмар чан улариз гъабкъю гъадисайин шилнахъди ктагъдар ву пуз шулу:

*Ая гъаьдил гъаким, аьрзназ дүфназа,
Аьдалатдик умуд кивну гъафунза,
Му дюн'айин шагъурдин шагъзада за,
Жавагъирт'ан жарабра ккунир дарза.
Хъуркъган, нефслу кас уртахъ гъаши-
диз,
Далал иблис вуди сумч'ур йис вуйдиз,
Хъугънийза далалихъ дуст вуда, к'ури,
Зарар ккун аплуригъ гъич уртхъи, к'ури,
Хъасин гъушза мугъхъан гъергну гъи-
рагъдиз,*

*Далал динну ужур касдин суракъдиз,
Имбу уьмриъ, дупну, къюб шегъи
ап'арза,
Алчагъ касдин уртагъ дарши йик'арза,
Му душманди пуч гъаплу мал хъадап'и
ийз.*

Аьлимарихъди сигъ аьлакыйр

Ухъухъна дугъан лирикайин шийрарра гъурукъну, гизаф шийрар дугъу фарси ч'алнаан азербайжан, лезги ва табасаран ч'алариз илт'ик'ну. Гъажисайддин лайиклувал гъаддиъ аки, думу багъри табасаран ч'алниинди эсерар яратмиш аплуз хъюгъю сарпи шаирарикан сар ву. Дугъан шийрар гъацира гъаьк'вализ, инсанвализ, инсанарин жумартвализ бахш дапна. Думу инсанарин арайиъ дуствалин терефкар гъаьхну, дугъу лезги, дарги, аьзербайжан ва Дагъустандин жара халкъар яшамаш шулайи гъуларин аьлимарихъди сигъ аьлакыйр уьрхюри гъаьхну. Думу девлетлуйири касибариз истисмар, зулмар аплувализ, тахсиркарвалариз къаршуди удуч'ури гъаьхну. Чан эсерариъ дугъу касибарин, йитимарин тереф уьбхюри, биц'и мумкинвал хъубси ца думугандин гъюкумдриина, гъуларин аьхюдариина диш

руганси, дугъак фициб илимдин аьгъювалар каш, аьгъю апбан бадали. Г.М.Садыкъийи дугъхъан чаз лазим вуйибкъан мялуматар гъадагъуру. Материал уч апбан бадали думу Табасаран ва Хив районарин вари гъуларилан аьлимдин бай Эседуллагъдихъди илт'ик'уру. Гъадмуган, ясана дидиз улихъна дугъан хиларигъ Гъажисайд Гъамзаевдин хайлин эсерар гъаьхъз мумкин ву. Дугъу дид'ин аьраб, яни аьжамдиинди дибикинайиб урус гъарфариз илт'ик'ури мянайиз хури, гизаф ляхин гъапну. Ккудубк'бан къаляхъ дугъу дурар шаирар Муталиб Митаровдихъна ва Къазиабгъмад Рамазановдихъна тувру. Хъа дурари думу шийрар я чап гъапундар, я чпин эйсийихъна гъурубкундар, ва жара чап ап'рударихъна тувнадар. Гъамци думу ксар му дюн'айиланра гъушну. Аьлим Гъажисайддиз шубур бай гъаьхну: Зейнал, Камали ва Жамали. Дурарра гъаьхну аьхю аьлимар ва тамам гъапну хъубпи фарз – гъаьж. Зейнал-гъаьжийи чпин гъулаъ имамвал ва медресайиъ мялимвал аплури гъаьхну. Камали-гъаьжийи имамвал аплуз Рушв'ил гъулаз удуч'вну гъушну. Пуз шулуки, Гъажисайддин назмар халкъдин арайиъ гизаф лихури гъаьхну, иллагъки илимлу ксарин арайиъ.

Аьлим Ханмугъаммад-эфендийиз дугъан вари шийрар эзберди вуйи, дугъу узуз йиз байвахтари, яни гъубшу аьсрин 60-пи йисари таниш дапну хайлин назмар эзбер вуйиз, диджъанмина магъа 40- 50 йис гъубшну. Текрар дарап'руб вахтариан к'валан гъархру, хъа юкъуб ц'ар гъамусра ужуйи к'ваин илмийиз:

Йиз хиял жараб,
Вуйдийиз я Рабб,
Гъашиза кабаб,
Баркаван хараб.

*Мягълумат тувдар:
1. Сабир ибн Исмаат ибн
Казим ибн Гъамза
2. Айдин ибн Гъаьфиз ибн Летиш
ибн Эфенди ибн Гъамза*

*Китабар:
1. М.Г.Юсуфов «Табасаран милли халкъ-
дин эсерар» (литература)-1994-пи йис
2. М.Р.Гъясанов «Табасаранарин тарих-
наан» -2002-пи йис.*

Илимлу касдин фазилатвал

Гьямд ибшри Аллагу Тааьлайиз, салат ва салам Мугьяммад Пайгъамбарина, Дугъан хизандина ва асгьябарина.

Муслим Омаров
Дагъ. Огни шагърин медресейин мялим

Пайгъамбарин ﷺ гьядисдиъ дупна: «Дюн'я нянят алапнайиб ву, ва му дюн'яийъ айибра няняйикк кайиб ву, анжагъ Аллагу Тааьла кьваин апувалин мяна айиб ктарди ва Дугъахьинди илдицнайирдар, яни аьлимар, мутааьлимар ктарди» (Тирмизи). Анасдихъан вуйи Пайгъамбарин ﷺ гьядисдиъ дупна: «Фуж илим аьгью апбан бадали рякъюъ учьвнуш, учь къяляхъ гьядизкъан думу Аллагу Тааьлайи чаина дисуру», яни ризкъ тувуб ва гъж. Абу Саид аль-Худрийихъан вуйи гьядисдиъ дупна: «Аллагу Тааьлайин лукру ужуб ляхин апувал гьибтидар, гьятта гьадму ужуб ляхин сеbeb дубхъну, думу женнетдиз гьядизкъан». Му гьядисдин мяна гьадму вуки, уж'вал думу инсан Аллагу Тааьлайихъна багахъ апруб ву. Дугъу гьазанмиш гьапул, яни ужудар ляхнар думу кас женнетдиз гьядиз сеbeb шулу. Абу Уматдихъан вуйи Пайгъамбарин ﷺ гьядисдиъ дупна: «Диндин аьгьовалар аий касдинна ибадат апру касдин, учькан варитан искканди вуйириин Йиз фициб фазилатвал аш, ари гьациб ву. Дугъриданна Аллагу Тааьлайи, Дугъан малаикари, вари завар жилариин алидари, гьюлерий айидари, гьятта зимзди чан мукъаь кмиди инсанариз ужувлакан улупруриз уж'вал (благословление) ккун апуру». Аьгьовалар айир, думу мянфяьтлу илим аьгью, чан вахт илим аьгью апури адапру ва чаз аьгьюб жарадариз улупру кас ву. Ибадат апрур, думу, чаин иливнайи фарзар дудургъну, ибадат апури вахт адапру кас ву. Варитан исккан вуйир гьапиган, думу фазилатвалин варитан исккан дережайиъ айир. Му зиихъ улупнайи гьядисдиъ зимз ва гьюлерий айидар кьваин дапна, гьаму илим кайи касдин заанвал улупуз кпури. Уж'вал ккун апуру кпуру гафнан мяна гьадму вуки, Аллагу Тааьлайин терефнаан уж'вал – рягьмат ву, малаикарихъан – истигъфар, хъа инсанарихъан ва гьядиванатарихъан - Аллагъдиз ﷻ мютлюгъ хьувал ва дюаь. Инсанариз диндикан илим туврайидар диндин аьлимар ву. Абу Дардаихъан вуйи Пайгъамбарин ﷺ гьядисдиъ дупна: «Фуну кас илим абгури рякъюъ учьвиш, думу касдиз Аллагу Тааьлайи женнетдизди рякъ пчу апур. Малаикари чпин хлинцар ккатарцпури дицир касдиз, дугъу апурайибдин рази духъну. Дугъриданна, дицир касдихъан гунгъарин аьфв апуб ккун апуру заварий айидари ва жилариин алидари, гьятта гьюлиъ аий балугъарира кмиди. Диндин аьгьовалар аий касдинна ибадат апру касдин вагран завру хьадарин фициб фазилатвал аш ари гьациб ву. Дугъриданна аьлимар пайгъамбарин ирс агьлар ву. Гьит Аллагу Тааьлайи ухьуз диндин рякъюъди гьядиз, мянфяьтлу илмар аьгью апуз ва дидихъди аьмал апуз кюмек туври.

Вари аьламдиз нумуна кас

МУГЪЯММАД ПАЙГЪАМБАРИН УЪМРИКАН ЖИКЪИДИ

Мугьяммад Пайгъамбар ﷺ филин йисан раби-уль-аввалъ вазлин 12-диз, итни йигъан Мекка шагъриъ, къурайшитарин тухумдиан вуйи Гьяшимдин хизандиъ бабкан гьахъну. Дугъан адашдиз Абдуллагъ кпури, дадайизра – Аминат.

Ансар Рамазанов
Газатдин редактор

Думуган Аравияийъ аий аьдатариз асас духъну, къюд йис хьайизкъан вуйи вахтна Саад кпуру тухмарикан вуйи Гьялимат кпуру хпири дугъаз чан мухрилан никк тувнийи. Пайгъамбарин ﷺ адаш къанна хьуд йисаъ ади, бабак къюб вазлин бицпир кади, кечмиш шулу, хъа дада йикруган, балин йирхьуд йис дубхънадаийи. Думу йикбалан къяляхъ къюд йисан Мугьяммад ﷺ чан аба Абдул-Мутталибдихъ яшаммиш шули гьахъну. Дугъан миржид йис гьабхьиган, абара кечмиш шулу. Хъасин думу чан халу АбуТалибди чяхъна гьадагъуру. Зегъмет зигбахъна лапра ухди вердиш гьахьи Мугьяммад ﷺ мекканлуийрин чарвийрихъ гьушну. Лапра ухди, бицпигандин вахтналан хьюгъну, думу камаллу, гьакъвал ккуни, ихтибарвализ лайикълу, хьугъвал кпулиз адагъру, чан гаф тасдикъ апру, эдеблу, намуслу, гьич саб жюрейинра гьалатлар дарапру, фикирлу бай вуди гьахъну. 25 йис яш гьабхьиган, Мугьяммадди ﷺ, адлу ачни дишагъли Хаджатдин теклифниинди, думу чаз хпирди гьадагъуру. Гизаф къадар адлу ксариз Хаджат чпиз хпирди гьадагъуз ккундийи, амма дугъу разивал тувундайи. Мугьяммад ﷺ чан ватанагълийрин арайиъ намуслу, лайикълу кас вуди, адлу духънайи, дугъу гьич саб вахтнара кучал апулдаийи.

Пайгъамбарихъна Жабраил гьафну

Сабпи ражну Мугьяммаддин ﷺ аьндарвалин ляхин дугъан 40 йис дубхънайиган ашкар гьабхънийи. Аьршкурсдин гьурулушдикан, дюн'яийн, яшайишдин ва йиклувалин сирарикан ялгъузвалиъ фикрар апуз кпури «Гьираъ» кпуру дюрхъяз нубатнан ражну дуфнайиган, саб дупну дугъахъна Жабраил малаик гьюру ва буйругъ апуру: «Икьра!» «Урх!». Мугьяммадди

ﷺ жаваб тувру: «Узуз урхуз аьгьдарзуз», - дугъаз, дугъриданна, урхуз аьгьяди гьабхьундар. Малаикди чан буйругъ текрар апуру, хъа дугъу цийиклултан хъана гьациб жаваб тувру. Шубубпи ражну Жабраил кпуру: «Урх, Первердигарин ччурнахъан...» Мугьяммадди ﷺ гьадму гафар текрар апуру, ва дугъаз дурар чан кьвак гьидиклан шулу. Жабраил малаикди Мугьяммаддиз, уву пайгъамбар вува, Аллагъди Гьаьнайир вува, кпури хабар тувну. Гьаддихъанмина Аллагу Тааьлайихъан Жабраил малаикдиланмина Мугьяммад Пайгъамбарихъна ﷺ Кьур'ан рубкъуз хьюгъювал субут гьабхъи. Думу ляхин 23 йисан арайиъ давама гьабхънийи. Дюн'яийн аьгьвалатназ дилигъну, тарихдин лазим гьабхъи дюшюшарийъ Кьур'ан инсаниятдиз паяриинди ачмиш шули гьабхъну. Мугьяммад Пайгъамбар гизаф вахтарин муддатнаъ, аьгъ апуз ва ккюгъюз даршлу читин шартларийъ Ислам тарабгъуз, дидин ад за апуз хьюгъну. Кьурайшитар Пайгъамбариз ﷺ кьаршуди удучлувири гьахъну, фицики дурариз чпин кьурулушдин аьдатар чур апувалин кьурху айивал аьгью гьабхънайи. Дурари Мугьяммад ﷺ ва сарпи мусурмнар инжиг апури, дугъан ччур исккан апури ва дурарихъди гьархъри гьахъну. Дугълан футнийир апури, думу шаир ву кпури, фалабахан ва аьмалдар ву кпури, жинарихъди аьлакъ айир ву, кпури гьахънар. Кьафирари чпиз аий вари кьуватар ва мумкинвалар дугъу тарабгъуз хьюгънайи диндиз кьаршуди гьядгъаз жалб апуийи. Дугъин аьлхъюри, дугъин бицидар, фикрсузар ва дишагълийир алаури, дугъахьинди гьванар гатлахъури, думу йиклуз къаст ади, чалишмиш шули гьахъну. Мугьяммадди ﷺ ва дугъан терефкари Аллагъ ﷻ бадали ва Дугъан дин бадали варибдикк ккюгъри, вари аьгъ апури гьахънийи. Дугъан аьндарвалин ляхнар ашкар гьахьихъанмина йицисад йисна гьац гьабхьиган, Аллагу Тааьлайи думу Завариз гьахуру. Сифте Аллагъди ﷻ думу йишвандин вахтна Меккаийан Иерусалимдиз, Байтул Мукьаддасдин мистаз гьахуру, хъасин завариз адауру. Душв'ин дугъаз гизаф къадар аьламатар улупуру: дугъаз чпин нягъакъ ляхнариз ва чпи деету гьалатлариз лигъну жаза гьадабгъурайидар гьаркъну,

думу пайгъамбарихъди гьюрюшмиш гьахъну, дугъаз Аллагъдин ﷻ гизаф къадар жинивалар ашкар гьапну, дурарикан дугъу сарун гьич саризра гьапундар. Думу Аллагъди ﷻ гьич саркъана адрау завун аьршдиз адаьну, ва гьаддинди Аллагъди ﷻ дугъаз саризкъан дарапу асас гьюрмат гьапну.

Медина шагъриз гьижра апуб

Аллагу Тааьлайин амриинди ва ихтиярниинди сифтейин мусурмнарехъди Мугьяммад Пайгъамбар ﷺ Меккаийан Ясрибдиз кюч шулу. Хъасин думу Ясриб шагъриз Пайгъамбарин ﷺ шагур - Медина кпуру ччур тувнийи. Мугьяммад Пайгъамбар садпи мусурмнарехъди Меккаийан Мединаийиз гьижра гьапхъанмина ккебгъну, мусурмнари чпин тарихдин йисар гьисаб апуз хьюгънийи. Садпи мусурмнаринна кьафирарин арайиъ гизаф къадар дявийр ва кчихбар кпули гьушну. Ислам явашьваши Аравияийн полуостровдиинна тарабгъуз хьюбгъру. Пайгъамбарин ﷺ инсанариз Ислам дин улупури, дидин вазифйиркан ва мажбурнамйиркан ктибури, гьадагъа дапнайи терефарикан улхури гьахънийи; дугъу дюн'яйизра, Ахиратдизра хайирлу ляхнаркан ктибури ва Ахират бадали хайирлу рякъар ашкар апури гьахънийи, инсанариз гизаф къадар аьламатар-мюьжизатар улупури. Фикирлу инсанар гьюблан-гьюбаз артухъдиси Пайгъамбарин ﷺ рякъюъди гьядгъюз хьюгъру. Гьамци Гьижрайин къяляхъ йицуд йислан Мугьяммад Пайгъамбарин ﷺ тарабгъу дин Аравияийн вари полуостровдиин варитан асасуб ва агъвал чан хлиз гьадабгънайиб гьабхъну. Инсанарин арайиъ Ислам дин бегъемди тарабгъан къяляхъ, гьижрайин йицудпи йисан, раби-уль-аввалин вазлин 12-пи йигъан Мугьяммад Пайгъамбар ﷺ 63 йисандин яшнаъ ади кечмиш шулу. Мединаийъ кечмиш гьахьир думу гьадушваъ накъвдик кивру - чан хпир Аьйшатдин хулаъ, Пайгъамбарин ﷺ мистан багахъ. Гьамусаьт Пайгъамбарин ﷺ мист яркъу дапна ва дугъан накъв мистан гьацкъялягъ дубхъна. Гьит Аллагу Тааьлайи ухьуз му касдикан вуйи аьгьовалар йигълан-йигъаз артухъ апуз амур апри!

Мугъяммад пайгъамбар бабкан гъахьи ваз

Раби-уль-авваль ваз Аллагъди ﷺ халкъ гъапну яратмишарикан варитан багъалу ва варитан камаллу, варитан заан вуйир ва варитан ужур, ихъ гирами Мугъяммад Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахьи ваз ву.

Дугъриданна, Мугъяммад Пайгъамбар ﷺ Аллагъу Тааьлайин варитан ихтибарлу ва Дугъан ккуни пайгъамбарикан ву. Ухъу дюьйир урхруган, «Аллагъ ﷺ Сар, Мугъяммад Пайгъамбар ﷺ гъакъ ву», клури шулхъа. Гъаддиз Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ уьмрикан гъарсар мусурман касдиз лапра ужуди агъяди ккунду. Гъадму багъалу касдин – Аллагъди Гъаьнайирин ﷺ - гъюрмат уьхьоб метлебниинди мусурмари неинки гъадму йигъан тяриф аплуру, хъа вари вазра адлу вазси гъисаб аплуру. Дюн'яйин зиин Мугъяммад Пайгъамбарин ﷺ артухъди лайикьлу ва гъюрматлу кас гъахьундар ва хъидар. Думу Меккаий бабкан гъахьну ва Мединаий накъдик кивну. Дугъу ухъухъна гъакьлу ва дюзвал улупру Ислам дин гъабхну. Иллагъки мусурман диндин адлувал ва тясирлувал йислан-йисаз

къувватлу шула. Гъаму Ислам динди 1435 йисандин вахтан муддатнаъ Аллагъ ﷺ Сар вуйивал ва Мугъяммад ﷺ Дугъу Гъаьнайи Пайгъамбар ﷺ вуйивал тасдик аплура. Дугъу ухъухъна Гирами Къур'ан - варитан аьхю аьламат - гъабхну.

Аллагъу Тааьлайи Къур'ан тувну ва дидин гъакънаан гъаврикк ккаьбан ляхин гъабхан бадали аьлимарра тувну, алгъямдулиЛлагъ. Хъа амма гъаддихъди сабси мунафикъарра ва фасикъарра а, дура-ри дин чиркин аплуз, жорбежор багънийр агури, думу

кабцлуз чалишмиш'валар аплура. Вари вахтари Исламдин тясирлувал аьхьоб вуди гъабхъну. Исламдин ччвурнахъан фицдар алчагъ'валин гъаркатар гъахурушра, амма думу варидарин улихъ гъакьлуб ва марцциб вуйивал субут шула.

Хъа Мугъяммад Пайгъамбар ﷺ бабкан гъахьи йигъ къайд апбакан улхуруш, Пайгъамбарин ﷺ чавра, гъелбетда ибадат апбахъди ва Аллагъдин ﷺ ччвур адлу апбахъди сабси, гъацира, учв бабкан гъахьи йигъ ву клури, гъаритни йигъан ушв бисури, думу йигъ адлу гъапну. Ари гъаддиз, Пайгъамбарин ﷺ гъакъюьди гъагъювал ухъуз къисмат апбаз ва гъацир кас ухъухъна гъабаз лигну, Аллагъу Тааьлайиз шокюр ибшри, клурахъа.

Гъацира му вазли мевлюдар аплури, Пайгъамбарин ﷺ тяриф аплури, Дугъан уьмрикан аьгъо аплури гъахьиш, аьхю саваб хъибди, иншаАллагъ. Му вазлин вари лайикьлувалар ва заанвалар агъяди, ухъу, гъюрматлу мусурман чвийир ва чийир, ихъ Пайгъамбарихъна ﷺ ва жвужвувахъна вуйи ккунивал артухъ дапну ккунду. Ва гъаму дюн'яйин гъагъюз ухъу гъазур духъну ккунду. Гъит Аллагъу Тааьлайи гъаму гирами ва адлу Раби-уль-авваль вазлихъна вуйи гъюрматнаанра ихъ гунгъарин аьфв апри ва ухъу вари гъакьлу рьяк'ин алаъри! Амин!

Дахъунза варитан девлету касди, гъудужвунза фагъирди

Адам пайгъамбари чан аьхир багахъ шулайи вахтна чан бай Шис пайгъамбариз васият аплура: «Я йиз бай, узу увуз васият аплураза, ва гъаму йиз васият уву яв веледеризра васиятди гъибт. Адам пайгъамбари гъапну: Йип яв веледариз дюн'яйин машгъул махъанай, ва архаин махъанай. Дугъриданна, узу женнетдиъ архаинди вуйза, амма Аллагъу Тааьлайи узу душв'ан адаъну».

Рашид Аьлимуратов
Дагъ Огни шагърин
имамдин заместитель

Гъаму васиятнан гафарикан ухъу фикир аплури гъахьиш, дугъриданна дура гизаф аьхю мяна айидар ву. Гъаз гъапиш му дюн'яйиъ вари шей'ар дигиш шула, саб гъалнаъ сабкъан гъубзрадар. Мисалназ, фукъан девлетлу ксар саб вахтналан фагъирар хъуз мумкин ву ва гъацира фагъирар, касибар девлетлу шулу. Фукъан сагъи ксар аьзарлу шулу ва аьзарлуйир сагъ шулу, фукъадар шадди уьмур хъаптрайи ксар бахтсуз шулу. Магъа гъамци ву вари шей'ар. Инсандиз варитан ужуб му дюн'яйин машгъул хъахъан ярхла хъуб ву.

Аьжайиб ляхин

Саб «Аьбас» клуру тухмиъ сар кас яшамииш шулу гъахъну. Му кас улариз дьяркъьрур, члуру машинан, дячяргънайи палтар алир вуди гъахъну. Дугъу чаз иплуз-убхъуз инсанарихъан ча клури гъахъну. Йигъарикан сад йигъан му кас алдахъуру халифдин урч'арихъинди. Му халифдин везираригъ гъяди шул сар му

касдин агъвалатнакан хабар айир. Му везири, дибисну дугъан хил, халифдин мажлисдиз хъади гъагъюру. Му ляхнин халиф Аьблумалик бин Марван аьжайиб шулу. Везири клуру: «Я Амируль муьминин, гъаму Аьбасийан вуйи касдиз саб къиса агъгъа, гъерх дугъхъан». Халифра аьламатнан ихтилатарихъ хъепехъуз иштагъ айир вуди гъахъну. Халиф Аьбдулмаликди му касдиз клуру: «Хабар тув узуз яв ихтилатнакан». Му касди ктибтуз хъюгъю: «Я Амируль муьминин, дугъриданна узу

йиз шагъригъ яшамииш шулайидарикан варитан девлетлу кас, варитан гизаф мал-девлет айи кас, варитан гизаф хал-хизан хъайи кас вуди гъахъунза. Сад йигъан узу йиз хал-хизанра, йиз мал-девлетра хъади Шамдин базарариз алвер аплуз удуч'вунза, хъана артухъси гъазанж аплуз клури. Учу рьякъюь ади йишв улубкъан, къюб дагъдин арайиъ дугъужвунча. Учу даахнайи вахтна уч'ина дагъдин заьлан аьхю сел гъафи. Узу нивк'ан уягъ хъайиз, йиз кюфлет штукк батмиш гъахъну, мал-девлетра

вари члур гъабхъну. Веледарикан сар бицди бай гъузру, хъа мал-девлетнакан - саб деве. Йиз бицирра хабахъ дидисну, девейиз лигуз гъушунза. Бицир сацлиб ягъли йишв'ин дитну, девейин багахъна гъушунза. Дидин багахъна узу гъушган, деве гуч' дубхъну гъегру. Думу бисурза клури дидихъ хъергунза. Гъадму вахтна диди чан лик йиз машназ йивуру, йиз хъюхъ гъюбгъну, силбар адахъуру ва уларра кур гъахънийиз. Хъасин узу йиз бицир гъиту терефназди гъушунза. Узу бицирихъна багахъ шулу вахтна дугъан чигъар гъеерхъунуз. Узу гъадму чигъар хъайи терефназди гъушган, бицир йиккран ткиси жанаврин ушвниъ шулу, узу хъуркъайиз жанаври думу хъгъюгъну. Магъа гъамци, я Амируль муьминин, сад йишвандин арайиъ хал-хизандихъра, мал-девлетнахъра мягърум гъахъунза. Йишвну варитан девлетлу касди дахъуза, хъа гъудужвунза варитан фагъир касди. Му ихтилатнин зарбди аьжайиб духъну, Амируль муьмининди клуру: «Субгъяна Мукъалибуль агъвал» (Аллагъ ﷺ гъялар дигиш аплуру ву). (лиг Хут'батул минбария, 62-пи маш). Гъаму ухъу зиинхъ ктибтуз ляхникан ухъу, гъюрматлу гъардшар ва чийир, аьхю дарс адабгъну ккунду. Гъаз гъапиш му дюн'яйиъ ухъу гъаргандиз айидар дархъа. Фукъан девлетлу ксар яшамииш шула гъаму дюн'яйиъ, дура гъаргандиз гъузрудар вуча клуруганси уьмур хъаптра. Дюн'я сирниз ухшар ву. Ухъуз агъгъюганси, сирин гъич гъаргандиз гъубзурдар. Гъаму ихъ дюн'яра гъацци ву, гъи аш, закур адар. Ухъуз гъаргандиз айиб ихъ ахират ву. Ва гъадму ахират ккабалгуз ухъу чалишмиш духъну ккунду.

- Ухъуз аьгъюганси, гьарсаб гунагънан, чан гъагъивализ дилигну, аьзаб тувру. Хъа ипрубдик слин йикк ишлетмиш апру ксариз фициб аьзаб хьибди?

- Аллагу Тааьлайи гирами Кьур'андиъ дупна: «Дугъриданна майит вуйиб, ифи, слин йикк учвуз гьярам ву...» (лиг «аль-Маида» сура, 3-пи аят).

«المائدة: ٣» . . . وَحَمَّ الْخَنِزِيرَ . . .

Аллагу Тааьлайи ухъуз слин йикк ипруз гъадагъа дапна, гъаци вуйиган ухъу, мусурмари, думу дилну ккундар.

Хъа гьярам ипру кас дидхъан ярхла хъпан бадали, Пайгъамбарин ﷺ гъядисар хидихъа.

Муслимдихъан вуйи Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна: «Шеш-беш уйнамиш апру кас слин йиккуъ ва ифдиъ хил иву касдик мисал ву» (№4194).

مَنْ لَعَبَ بِالزُّدِّ شَبِيرَ فَكَأَنَّمَا صَبَغَ يَدَهُ فِي لَحْمِ خَنْزِيرٍ وَدَمِهِ

Гъаму гъядисдиъ шеш-беш уйнамиш апрудар слин йиккуъ ва ифдиъ хил иврударихъди тевна.

Эгер шеш-беш апрур слин йиккук, ифдик кучурихъди тевнаш, слин йикк ипруриз фициб аьзаб шул!

«Гьярам дилну жандиин гъабхъи йикк циз лайикъ ву» (Ибн Жарир).

- Аьзарлу касдихъна гъушган, фицдар ужудар ляхнар гъапиш ужу вуш, хабар тувайчва

- Адду аьлим Мугъяммад Тагъир Къарагъийи чан «Шаргуль Мафруз» китабдиъ дибикна: «Аьзарлуихъна дуфнайири дугъкан сабур апуб ккун дапну ккунду, дугъаз, Аллагу Тааьлайи аьзарлу касдиз фицдар ниъматар гъазур дапнаш, ктибтну ккунду, Аллагу Тааьлайикан, аьзарлу сагъ хъуз кпури, ккун дапну ккунду. Мисалназ, магъа гъамцдар гафариинди: «Узу Аллагу Тааьлайикан, Аьршдин Аьхюрикан уву сагъ апуб ккун апураза» (7 ражари).

Гъацира аьзарлууиз васият бикл, туба апин ва аьзарлууиз увхъан дюаъ апуб ккун апин, фицики Аллагу Тааьлайи аьзарлууин дюаъ къан дарапди къабул апуру, аьзарлууиз лигурайириз читинвалариъ сабур апувал ккун апуб.

Пайгъамбарин ﷺ гъядисдиъ дупна: «Аьзарлууин варитан ужуб улукъувал дугъхъан вахтнийинди гъагъюб ву». Яни аьзарлууихъна гъушури апрубдикан варитан ужуб, вахтнийинди гъагъюб ву. Гъаз гъапиш аьзарлу касдин саб мюгътажвал хъуз, ицдрушин хъуз мумкин ву, хъа уву хъайиган начди гъузуз мумкин ву» (лиг «Шаргуль Мафруз», 461-462-пи маш).

ПОДПИСКА НА ГАЗЕТУ АС-САЛАМ ПРОДОЛЖАЕТСЯ . . .

Подписаться можно в любом почтовом отделении России, а также у распространителей.

АБОНЕМЕНТ на газету		5	1	3	2	5
		(индекс издания)				
АС-САЛАМ		Количество комплектов:				
на 2014 год по месяцам:						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12		
Куда		(почтовый индекс)				
		(адрес)				
Кому		(фамилия и инициалы)				

ДОСТАВОЧНАЯ КАРТОЧКА		5	1	3	2	5
		(индекс издания)				
ПВ	место	ли-тер				
АС-САЛАМ		Количество комплектов: 1				
на 2014 год по месяцам:						
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12		
Куда		(почтовый индекс)				
		(адрес)				
Кому		(фамилия и инициалы)				

- Узуз туба-гъудган а кпури гъеебхъунуз. Думу фици тамам апруб ву?

- «Фатгуль Аьллам» китабдиъ думу къюб ракааьтнакан ибарат вуйи гъудган ву, кпури дибикна.

«Аль-Тажу аль-жамииулил Усул» китабдиъ Тирмизийихъан ва Ибн Мажагъдихъан вуйи гъядис кван дапна, душваъ Аьли асгъабди гъамциб мялумат тувра: «Сар шликла Пайгъамбарихъан ﷺ гъядис ктибтруган, узу дугъкан валлагъи пуб ккун апууиза. Эгер дугъу гъамци гъапиш, хъугъуиза. Узуз Абу Бакр Сиддикди ктибтну, узу дугъкан валлагъи пуб ккун гъапундарза, гъаз гъапиш думу гьарган гъакъ кпурур вуйи: «Узуз гъеебхъунуз фици Пайгъамбари ﷺ гъапуш: «Эгер гунагъ гъапури, гъудгнин джжикну, гъудган гъапиш (фунуб вушра гъудган, ясана туба апуз кпури ниъат ади къюб ракааьтдин), хъасин Аллагу Тааьлайикан аьфв апуб ккун гъапиш, Аллагъди ﷻ дугъан гунгарин аьфв апур». Хъасин Пайгъамбари ﷺ «Алю-Имран» сураин 135-пи аят гъурхну.

والذين إذا فعلوا فاحشة أو ظلموا أنفسهم ذكروا الله فاستغفروا لذنوبهم ومن يغفر الذنوب إلا الله ولم يصروا على ما فعلوا وهم يعلمون

Гъаци вуйиган, гунагъ гъапури гъудгнин джжикну къюб ракааьт туба-гъудган дапну, ктубчлву гунагънан гъайифар гъизигиш, Аллагу Тааьлайи дугъан гунгарин аьфв апур, дугъриданна Думу Аьфв апрур, Рягъимлур ву» (лиг «Аль-Тажу аль-жамииулил Усул», 1-пи том, 335-пи маш).

Имам Шаьранийи «Угъудул Мугъяммадия» кпуру китабдиъ дупна: «Пайгъамбари ﷺ ухъхъан гаф дибисна, гьарсаб ражари, гунагъ гъапган, туба-гъудган апуб, гъятта гунагъ йигъан 70 ва артухъ ражари текрар шулушра» (лиг «Ухъудул Мугъяммадия», 107-пи маш).

Рузнама

Февраль

Йигъ	Гъиринд. Ас-Субгъ.	Ригъ гъудб.	Лисундин Аз-зугъ	Гъаркван. Аль-аьср	Лавлан. Аль-Магъриб	ХъитГирхв. Аль-Гишаъ
1	6:23	8:02	13:03	15:39	18:04	19:30
2	6:22	8:01	13:03	15:40	18:05	19:31
4	6:20	7:58	13:03	15:42	18:08	19:34
6	6:18	7:56	13:03	15:44	18:10	19:36
8	6:15	7:53	13:03	15:46	18:13	19:39
10	6:13	7:51	13:03	15:48	18:15	19:41
12	6:11	7:49	13:03	15:50	18:17	19:43
14	6:09	7:46	13:03	15:52	18:20	19:46
16	6:07	7:44	13:03	15:54	18:22	19:48
18	6:05	7:41	13:03	15:56	18:25	19:50
20	6:03	7:38	13:03	15:58	18:28	19:52
22	5:59	7:35	13:03	16:00	18:31	19:55
24	5:56	7:32	13:02	16:01	18:33	19:58
26	5:54	7:29	13:02	16:03	18:35	20:00
28	5:51	7:26	13:02	16:05	18:38	20:03

Гъюрматлу ватанагълийир!

Дагъ. Огни шагърин кпулин мистаъ диндин суалариз жаваб тувру отдел ачмиш дапна. Эгер ичв диндикан суалар, шаклу, гъаври адру, ясана мистахъди алакьалу вуйи суалар аш, зенг апинай: +79640007468, ясана +79894476468

Учура, ич терефнаан, учухъна илтГиклу гьарсар касдин суалназ диндиъ улупнайганси жаваб тувуз чалишмиш хъидича, иншаАллагъ

Гъюрматлу мусурман гъардшар ва чйир!

Нагагъ учвуз ихъ мусурман диндихъди аьлакьалу вуйи месэлийриккан гъаври адруб гьерхуз ккундуш, ясана «Ассалам» редакцияйиз вуйи суал аш, зенг апинай: 8-960-411-19-53, ясана 51-85-22. Учхъан шлубдин, иншаАллагъ, учу кюмек апидач ва ичв гъулулгъар тамам апуз чалишмиш хъидича.